બડવાની – સિદ્ધક્ષેત્ર

● આવાગમન................	:	રેલ્વે સ્ટેશન : ઈન્દોર - ૧૫૯ કિ.મી., મહૂ - ૧૩૮ કિ.મી. બસ સ્ટેશન : બડવાની - ૮ કિ.મી.
● પહોંચવાનો સરળ માર્ગ ...	:	ઈન્દોર, ખંડવા, દાહોદ, વડોદરાથી સડક રસ્તે બડવાની અને ત્યાંથી બાવનગજા
● નજીકનું મુખ્ય શહેર	:	બડવાની - ૮ કિ.મી.
● નજીકના તીર્થક્ષેત્રો	:	તાલનપુર - ૪૦ કિ.મી., સિદ્ધવરકૂટ - ૧૭૭ કિ.મી., ઉન (પાવાગિરિ) - ૮૦ કિ.મી., પાવાગઢ - ૨૨૭ કિ.મી.

આ બડવાની સિદ્ધક્ષેત્ર-તીર્થધામની તળેટીનું વાતાવરણ સુંદર છે. વિશાળ ધર્મશાળાના મોટા મેદાનમાં ૬૪ ફીટ ઊંચો માનસ્થંભ ભવ્ય રીતે શોભી રહ્યો છે. તેમાં ઉપર પદ્માસન શ્રી પુષ્પદંત ભગવાનની ચૌમુખી-ચારે તરફ પ્રતિમાજી છે. તળેટીમાં નાના-મોટા થઈને ૨૦ જેટલા જિનમંદિરો છે, જેમાં સુંદર અને ભાવવાહી ભગવંતો બિરાજમાન છે. અહીંથી ખોદકામમાં પ્રાપ્ત થયેલી અનેક પૂરાણી જિન પ્રતિમાઓ અહીંના જિનમંદિરોમાં બિરાજમાન કરેલી છે. ધર્મશાળાથી લગભગ ૧ાા-૨ કિ.મી. દૂર ચુલગિરિ પર્વત છે, જે સિદ્ધક્ષેત્ર છે. ધર્મશાળાથી ચુલગિરિ પર્વત જવાનો પાકો ડામર રોડ છે. તેથી ગાડી-બસ બધુ ત્યાં સુધી જઈ શકે છે. ચુલગિરિ પર્વત ઉપરથી શ્રી ઈન્દ્રજીત, શ્રી કુંભકર્ણ અને અન્ય ૩ાા કરોડ મુનિવરો મોક્ષ પધાર્યા છે. જો કે શ્રી ઈન્દ્રજીત તથા શ્રી કુંભકર્ણ આ પહાડ ઉપર ક્યા સ્થળેથી મુક્તિ પામ્યા તેનો કોઈ આધાર-પુરાવો મળતો નથી. નિવાર્ણકાંડની બારમી ગાથામાં આ નિર્વાણધામનું વર્ણન આવે છે.

અહીં પર્વત ચઢતાં જ બાવન ગજના શ્રી આદિનાથ પ્રભુના વિશાળ અને અતિભવ્ય પ્રતિમાજી પહાડમાં કોતરેલા છે, તેના દર્શન થાય છે. તેથી આ તીર્થને “બાવનગજા તીર્થ” કહે છે. તેમજ બડવાની શહેરની હદમાં જ આવેલ હોઈને આ તીર્થને “બડવાનીજી સિદ્ધક્ષેત્ર” પણ કહે છે. કહેવાય છે કે શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ અહીં પધાર્યા હતા. આ પર્વત ઉપર એક જગ્યાએ નગ્ન દિગંબર મુનિની ખડ્‌ગાસન પ્રતિમાજી છે, જે શ્રી કુન્દકુન્દઆચાર્યદેવની છે તેમ માનવામાં આવે છે. સોનગઢ સિવાય બીજે પણ શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવની મૂર્તિ છે તેનો આ પુરાવો છે.

પહાડ ઉપરના બાવન ગજ એટલે કે ૮૪ ફીટના શ્રી આદિનાથ ભગવાનના દર્શન કરતા આનંદ-આનંદ અને આશ્ચર્ય થાય છે અને હૈયુ આનંદ વિભોર બને છે. એશિયાભરમાં ખડ્‌ગાસને આ પ્રતિમાજી સૌથી મોટા-૮૪ ફીટના છે અને હજારો વર્ષ પૂરાણા છે. વીર સંવત ૮૦૦માં એટલે કે

લગભગ ૧૭૨૫ વર્ષ પહેલા આનો જિર્ણોદ્ધાર થયો હતો. શ્રી આદિનાથ ભગવાન જાણે કે આપણી સન્મુખ આવીને ઉભા હોય તેવું લાગે છે. જેમણે પર્વતમાંથી આવા ૮૪ ફીટના ભાવવાહી પ્રતિમાજી કોતરાવ્યા હશે તે ભક્તો કેવા હશે ! અને તે વખતે જૈન ધર્મની જાહોજલાલી કેવી હશે !! હજારો વર્ષ જૂના આ પ્રતિમાજી દિગંબર જૈન ધર્મની સાક્ષી પૂરે છે અને મુનિ દશા આવી હોય તેમ દર્શાવે છે. ઈંદોર શહેરથી બાવનગજા ૧૫૯ કિ.મી. છે. બડવાની શહેરથી બાવનગજા ૮ કિ.મી. દૂર છે. તેને ચુલગિરિ પણ કહે છે.

ધર્મશાળા :- આ ક્ષેત્ર ઉપર કુલ છ ધર્મશાળા છે. જેમાં એક ધર્મશાળા શેઠ સુરૂપચંદ હુકમચંદ પરમાર્થિક ટ્રસ્ટે બનાવેલી છે. આ ધર્મશાળા બે માળની છે તથા તેમાં સુવિધાયુક્ત બ્લોક્સ પણ છે. ત્રિલોકચંદજી દોશી વાંકાનેરવાળાનું આધુનિક ગેસ્ટહાઉસ પણ છે. ધર્મશાળામાં ગાદલા, ગોદડા, વાસણ તથા ગેસના બાટલાની પણ સગવડતા છે. અહીં ભોજનશાળા છે, પણ ત્યાં જમવું હોય તો અગાઉથી ઓર્ડર આપો તો જ રસોઈ બનાવી આપે છે. ધર્મશાળામાં ૫૦-૬૦ જેટલી રૂમો છે. તેમજ બાથરૂમ, લેટ્રીન, નળ અને વિજળીની સગવડતા છે. આ ક્ષેત્ર ઉપર દર વર્ષે પોષ સુદ-૮ થી પોષ સુદ-૧૫ સુધી મોટો મેળો ભરાય છે. તેથી તે વખતે ધર્મશાળામાં જગ્યા મળવી મુશ્કેલ છે. કોઈ કહે છે કે હવે આ મેળો બંધ થયો છે.

પહાડ બહુ મોટો નથી, પણ સીધો અને ઉભો છે-ચઢાણ છે. તેથી પહાડ ચઢતા શ્વાસ ચડે છે. પહાડનો રસ્તો સારો છે. પગથિયાં છે. તળેટીથી ૧૫૬ પગથીંયા સહેલાઈથી ચડો એટલે શરૂઆતમાં બે મંદિરો આવે છે. જેમાં ત્રણ ચક્રવર્તી તીર્થંકરો-શ્રી શાંતિનાથ, શ્રી કુન્થુનાથ અને શ્રી અરનાથની તથા શ્રી બાહુબલીજીની ભવ્ય પ્રતિમાઓ છે. બીજા મંદિરમાં શ્રી નેમિનાથ ભગવાનની પ્રતિમા છે. તે સિવાય બીજા પ્રતિમાજી પણ છે. બાજુમાં નાની દેરીમાં શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ અને શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના ચરણકમળ છે.

અહીં શ્રી આદિનાથ ભગવાનની કુદરતી પહાડમાં કોતરેલી બાવન ગજની એટલેકે ૮૪ ફીટની ખડ્ગાસન ભવ્ય પ્રતિમાજી છે. બાવન ગજ એટલે ૮૪ ફીટ એટલે ૨૫.૬ મીટર એટલે ૧૦૦૮ ઈંચ થાય છે. આ પ્રતિમાજીની બંને બાજુ યક્ષ-યક્ષીણીઓની મૂર્તિઓ કોતરેલી છે. આ પ્રતિમાજીના માપનું વર્ણન નીચે મુજબ છે.

મૂર્તિની ઊંચાઈ	:	૮૪ ફીટ
એક ભૂજાથી બીજી ભૂજા સુધીનો ભાગ	:	૨૬ ફુટ / ૬ ઈંચ
કમરથી એડી સુધીનો ભાગ	:	૩૭ ફીટ
મસ્તકનો ઘેરાવો	:	૨૬ ફીટ
પગના પંજાની લંબાઈ	:	૧૩ ફીટ / ૯ ઈંચ
નાકની લંબાઈ	:	૩ ફીટ / ૧૧ ઈંચ

કાનની લંબાઈ	:	૯ ફીટ / ૮ ઈંચ
પગના પંજાની પહોળાઈ	:	૫ ફીટ

તળેટીથી બાવનગજા સુધી માત્ર ૧૫૬ પગથિયાં છે. તેથી સૌ કોઈ આરામથી ચઢી શકે તેમ છે. બાવનગજા પ્રતિમાજીથી ચુલગિરિ જવા માટે ૮૩૨ પગથિયાં છે એટલે કે તળેટીથી ચુલગિરિ ૧૫૬ + ૮૩૨ = કુલ ૯૮૮ પગથિયાં છે. પગથિયાં પાકા સરસ છે, પણ પહાડ ઉભો હોઈને ચઢતા હાંફ-શ્વાસ ચડે છે.

ચુલગિરિ મંદિરના સભામંડપમાં પૂર્વ અને દક્ષિણ દિશામાં જે શિલાલેખો ઉત્કીર્ણ છે તેમાં લખ્યું છે કે સન ૧૧૬૬માં તેનો જિર્ણોદ્ધાર થયો હતો. બડવાનીના ગેજેટમાં લખ્યું છે કે સન ૧૫૧૬માં મહમદ ખિલજીના સમયમાં જિર્ણોદ્ધાર થયો હતો અને પોષ સુદ-૧૫ના રોજ (જાન્યુઆરીમાં) એક મોટો જૈન મેળો ભરાયો હતો. ત્યારબાદ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૧માં ફરીને ૮૦ હજાર રૂપિયાનો ખર્ચ કરીને જિર્ણોદ્ધાર કરાયો હતો. હવે વિચારો કે તે વખતના સમયમાં ૮૦ હજાર રૂપિયા ખર્ચ થયો હતો, તો અત્યારે કેટલા રૂપિયા થાય ? ત્યાર પછી પણ બાવનગજા પ્રતિમાજી ફરીને ક્ષીણ થવા લાગ્યા હતા. તો શ્રી વિદ્યાનંદજી મહારાજનું ધ્યાન આ તરફ જતાં તેમણે જિર્ણોદ્ધાર માટે સંકેત કર્યો, તો શ્રી બાબુલાલજી પાટૌદી, જૈન રત્ન સાહુ શ્રી શ્રેયાંસ પ્રસાદજી તથા સાહુ શ્રી અશોકકુમારજી તથા નિમાડ દિગંબર જૈન સમાજના સહયોગથી ફરીને મોટા પ્રમાણમાં ખર્ચ કરીને જિર્ણોદ્ધાર કર્યો હતો. આ રીતે જિર્ણોદ્ધાર થયા બાદ તા. ૧૪/૦૧/૧૯૯૧ થી તા. ૨૧/૦૧/૧૯૯૧ સુધી મહાન પંચકલ્યાણક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ તથા મહામસ્તકાભિષેક મહોત્સવ ઉજવાયો હતો. આ પ્રસંગે દેશ-વિદેશથી લગભગ દસ લાખ યાત્રાળુઓ અહીં આવ્યા હતા તેમ ક્ષેત્ર પરિચય પુસ્તિકામાં લખેલું છે.

ચુલગિરિ પર્વત ઉપર કલાસંપન્ન જિનાલય છે. અહીંથી શ્રી ઈન્દ્રજીત તથા શ્રી કુંભકર્ણ મુક્તિ પામ્યા હતા. તેથી ગર્ભાલયમાં તેમના ચરણકમળ છે. તે સિવાય ૩॥ કરોડ મુનિવરો અહીંથી મુક્તિ પામ્યા હતા. ક્ષેત્ર ઉપર એક સ્વાધ્યાય ભવન છે, જેને “ઉપાધ્યાય શ્રી ગુપ્તસાગરજી સરસ્વતિ મંદિર” નામ આપેલ છે. તેમાં લગભગ ૨૫૦૦ જેટલા જૈન શાસ્ત્રોનો સંગ્રહ છે. આ ભવનને “સંત નિવાસ” પણ કહે છે.

બાવનગજા પ્રતિમાજીથી આશરે ૦॥ કલાકની કપરી ચઢાઈ પછી એક જિનમંદિર આવે છે. જેમાં લીલા વર્ણના આરસના પદ્માસન ૩॥ ફીટના પ્રતિમાજી છે, જે પ્રાચીન છે. તેથી તેના ઉપર ભગવાનનું કોઈ ચિહ્ન દેખાતું નથી અને પ્રશસ્તિ પણ દેખાતી નથી. ત્યારબાદ આગળ ચઢતા દસેક મિનિટ પછી બીજું એક મંદિર આવે છે. જેમાં લીલા આરસના આશરે ૨॥ ફીટના પ્રતિમાજી છે, જે ખોદકામમાંથી પ્રાપ્ત થયેલા છે. તેમનું ચિહ્ન બરાબર દેખાય છે. મંદિરો ઉપર ક્યાંય નામ કે નંબરો લખ્યા નથી. ત્યાંથી આગળ ચાલતાં પાંચેક મિનિટના રસ્તે મુખ્ય મંદિર આવે છે,

જેમાં લીલા તથા કથ્થાઈ જેવા કલરના ૩ થી ૫ ફીટના આઠ-દસ પ્રતિમાજી છે. તે સિવાય શ્યામ તથા સફેદ આરસના ૧ થી ૩ ફીટના પંદર-સોળ જેટલા પ્રતિમાજી ફરતા મૂકેલા છે. આ મંદિરમાં ડાબી તરફ લીલા વર્ણના શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ૫ ફીટના છે. જમણી તરફ આશરે ૬ ફીટના પદ્માસન લીલા વર્ણના શ્રી નેમિનાથ ભગવાન છે. સામે જમણી તરફ સફેદ આરસના ૪ ફીટના શ્રી અજીતનાથ ભગવાન છે તથા સામે ડાબી તરફ આશરે ૫ ફીટના ખડ્ગાસને લીલા આરસના પ્રતિમાજી છે. મંદિરના ગર્ભગૃહમાં ઈન્દ્રજીત તથા કુંભકર્ણ તથા આચાર્ય શ્રી કુન્દકુન્દદેવના ચરણકમળ છે. તેમની ડાબી તરફ આશરે ૨॥ ફીટના સફેદ આરસના શ્રી મલ્લિનાથ ભગવાન છે અને જમણી તરફ ૧॥ ફીટના સફેદ આરસના શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ ભગવાન છે. ગર્ભગૃહની બહાર બંને તરફ બે ખડ્ગાસન પ્રતિમાજી છે. એક પ્રતિમાજીની નીચે લેખ છે. પણ તેનો કેટલોક ભાગ દબાઈ ગયેલો છે. તેથી લખાણ સ્પષ્ટ વંચાતુ નથી. પરંતુ "ચૈત્ર સુદ-૧૩" "શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ" એવું નામ સ્પષ્ટ વંચાય છે. તેથી આ મૂર્તિ શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવની છે તેમ નકકી થાય છે.

તળેટીના મંદિરો :

પહાડ ઉપર ઉપર લખ્યા મુજબના મંદિરો છે. તે સિવાય તળેટીમાં નીચે મુજબના કુલ ૧૯ મંદિરો છે.

મંદિર નં. ૧ : શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના ત્રણ પ્રતિમાજી છે તથા શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુજીની બે નાની મૂર્તિ છે. બીજાનું ચિહ્ન દેખાતુ નથી. પંચધાતુના બે ખડ્ગાસન તથા એક પદ્માસન પ્રતિમાજી છે.

મંદિર નં. ૨ : શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ ભગવાન સફેદ આરસના ૫ ફીટના છે. તેમની બંને તરફ ૧-૧ ફૂટના સફેદ આરસના પદ્માસન પ્રતિમાજી છે.

મંદિર નં. ૩ : શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન શ્યામ ૪ ફીટના છે. તેમની ડાબી તરફ શ્યામ ૧॥ ફીટના અને જમણી તરફ સફેદ આરસના ૨ ફીટના પ્રતિમાજી છે. તે સિવાય પંચધાતુની નાની સાત પ્રતિમાઓ અને એક સિદ્ધ ભગવાન છે.

મંદિર નં. ૪ : શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન શ્યામ ૪ ફીટના છે.

મંદિર નં. ૫ : મૂળનાયક શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન ૫ ફીટના સફેદ આરસના પદ્માસને છે. ડાબી તરફ ૧ ફૂટના અને ૨ ફીટના-તેમ બે ભગવાન છે તથા જમણી તરફ શ્યામ નાના પ્રતિમાજી છે અને સફેદ આરસના ખડ્ગાસને પ્રતિમાજી છે તથા પંચધાતુના એક ભગવાન છે.

મંદિર નં. ૬ : મૂળનાયક શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન ફેણવાળા શ્યામ ૩ ફીટના છે. ડાબી તરફ ૨॥ ફીટના સફેદ આરસના શ્રી નેમિનાથ ભગવાન છે અને જમણી તરફ ૨॥ ફીટના શ્રી આદિનાથ ભગવાન છે.

મંદિર નં. ૭ : શ્રી વાસુપૂજ્ય ભગવાન સફેદ આરસના ૩ ફીટના છે. આ પ્રતિમાજીના પંચકલ્યાણક વીર સંવત ૨૪૭૫ વિક્રમ સંવત ૨૦૦૫ ફાગણ સુદ-૭ના રોજ વિંછીયા ગામે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સાન્નિધ્યમાં થયા હતા.

મંદિર નં. ૮ : શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુજી ભગવાન સફેદ આરસના ૩ ફીટના છે. તેમની બાજુમાં ૧ ફૂટના પદ્માસન પ્રતિમાજી છે.

આ રીતે એક જ સંકુલમાં લાઈનબંધ આઠ મંદિરો છે. આગળ જતાં માનસ્થંભજી આવે છે. તેમાં નીચે નાના ખડ્ગાસન ચૌમુખી ભગવાન છે. સામાન્ય રીતે બધે સ્થળે માનસ્થંભજીમાં પદ્માસન પ્રતિમાજી હોય છે. જ્યારે અહીં ખડ્ગાસને ચૌમુખી ભગવાન છે. તેમજ માનસ્થંભજીમાં ઉપર પદ્માસને ચૌમુખી ભગવાન છે.

આગળ જતાં મંદિર નં. ૯ થી ૧૯ સુધીના મંદિરો આવે છે.

મંદિર નં. ૯ : શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન શ્યામ ૩ ફીટના છે.

મંદિર નં. ૧૦ : શ્રી નેમિનાથ ભગવાન ૧ાા ફીટના છે. જમણી તરફ ૦ાાા-૦ાાા ફીટના બે પ્રતિમાજી સફેદ આરસના છે.

મંદિર નં. ૧૧ : શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ભગવાન ૨ ફીટના છે. ડાબી તરફ પણ શ્રી સુપાર્શ્વનાથજીની ફેણવાળી મૂર્તિ છે. જમણી તરફ ૧ ફૂટના પ્રતિમાજી છે.

મંદિર નં. ૧૨ : શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન ૨ ફીટના છે. ડાબી તરફ શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ ભગવાન ૧ ફૂટના છે. જમણી તરફ શ્રી નેમિનાથ ભગવાન શ્યામ ૧ ફૂટના છે.

મંદિર નં. ૧૩ : શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન ૩ાા ફીટના સફેદ આરસના પદ્માસને છે.

મંદિર નં. ૧૪ : શ્રી આદિનાથ પ્રભુ પદ્માસને ૪ ફીટના સફેદ આરસના છે. ડાબી તરફ સફેદ આરસના શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ ભગવાન છે અને જમણી તરફ સફેદ આરસના પદ્માસન પ્રતિમાજી છે.

મંદિર નં.૧૫ : શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ ભગવાન સફેદ આરસના ૫ ફીટના છે. ડાબી તરફ પણ શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુજી સફેદ વર્ણના આરસના ૨ ફીટના છે. જમણી તરફ શ્રી પદ્મપ્રભુ ભગવાન ૨ ફીટના છે.

મંદિર નં. ૧૬ : શ્રી આદિનાથ ભગવાન ૫ ફીટના છે. ડાબી તરફ શ્રી અજીતનાથ ભગવાન ૩ ફીટના છે અને જમણી તરફ શ્રી મલ્લિનાથ ભગવાન ૩ ફીટના છે.

મંદિર નં. ૧૭ : શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુ ભગવાન ૫ ફીટના છે. ડાબી તરફ શ્રી અજીતનાથ ભગવાન ૩ ફીટના છે. જમણી તરફ શ્રી મલ્લિનાથ ભગવાન છે. ત્રણેય ભગવાન સફેદ આરસના છે.

મંદિર નં. ૧૮ : શ્રી આદિનાથ ભગવાનના સફેદ આરસના ૫ ફીટના ભવ્ય પ્રતિમાજી છે. ડાબી તરફ શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુજી ભગવાન ૫ ફીટના સફેદ આરસના છે અને જમણી તરફ શ્રી મહાવીર પ્રભુ ૫ ફીટના પદ્માસને ભવ્ય અને ભાવવાહી છે.

મંદિર નં. ૧૯ : શ્રી મહાવીર પ્રભુ સફેદ આરસના ૫ ફીટના છે. ડાબી તરફ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન ફેણવાળા શ્યામ ૪ ફીટના ખડ્ગાસન છે અને જમણી તરફ પણ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન ફેણવાળા પદ્માસને ૨ ફીટના છે.

અહીંના મંદિરોમાં મુખ્યત્વે દરેક મંદિરોમાં મૂળનાયક પ્રતિમાજી પદ્માસને જ છે. આ રીતે તળેટીમાં ધર્મશાળામાં કુલ ૧૯ મંદિરો છે. નિર્વાણકાંડમાં આવે છે કે -

બડવાની બડનયર સુચંગ, દક્ષિણ દિશી ગિરિ ચૂલ ઉતંગ,
ઈન્દ્રજીત અરૂ કુંભ જૂ કર્ણ, તે બંદો ભવસાગર તર્ણ.

બડવાની શહેરના રાજાની કચેરી અને મહેલ પણ જોવાલાયક છે. પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી બાવનગજા તીર્થધામની યાત્રાએ ગયા, ત્યારે બોલ્યા હતા કે - "આવા મોટા ભગવાન આ જિંદગીમાં પહેલ-વહેલાં અહીં જોયા. જેવા આ જિનેન્દ્ર ભગવાન છે, તેવો જ અંદર ચૈતન્ય બિંબ આત્મા-ચૈતન્ય પ્રતિમા છે. આવા ભગવાનના દર્શન કરતા આવો જ મારો આત્મા છે. એવી અંર્તદષ્ટિ કરવી તે જ સમ્યક્દર્શન છે. અનંતકાળમાં જીવે સમ્યક્દર્શન કર્યું નથી અને જિનેન્દ્રદેવને ખરા સ્વરૂપે ઓળખ્યા નથી. માત્ર બહારથી જ ભગવાનને જોયા છે. દર્શન માત્ર જ કર્યા છે. જો અંર્તદષ્ટિથી સર્વજ્ઞ ભગવાનના આત્માને ઓળખે, તો પોતાના આત્માનું ભાન થવાથી સમ્યક્દર્શનની સિદ્ધિ થાય અને અલ્પકાળમાં પરમાત્મદશા પ્રગટ થાય".

ક્રમબદ્ધપર્યાયનો સિદ્ધાંત એ તો સર્વ આગમના મંથનનો સાર છે. આ વાત અહીંથી (પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીથી) બહાર આવી છે. એ પહેલાં હિન્દુસ્તાનમાં ક્યાંય ન હતી. ક્રમબદ્ધ એ પરમ સત્ય છે. ક્રમબદ્ધમાં અકર્તાપણું સિદ્ધ કરે છે. આના સંસ્કાર પાડયા હશે તે સ્વર્ગમાં જશે અને ત્યાંથી સમકિત પામશે.

o o o o o

જે જીવ ક્રમબદ્ધપર્યાયને યથાર્થરૂપથી સમજે છે તેને સ્વચ્છંદતા થઈ શકે જ નહીં. ક્રમબદ્ધને યથાર્થ સમજે તે જીવ તો જ્ઞાયક થઈ જાય.